

Phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền hiện nay

ThS HÀ VĂN LUYẾN

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh; Email: havaluyen@gmail.com

Tóm tắt: Tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền là một nội dung, phương thức quan trọng để Đoàn Thanh niên Cộng sản (TNCS) Hồ Chí Minh thực hiện nhiệm vụ tham gia xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước. Theo đó, bài viết tập trung làm rõ nội dung, thực trạng Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền thời gian qua; trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp để Đoàn TNCS Hồ Chí Minh thực hiện tốt hoạt động tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền.

Từ khóa: Đoàn Thanh niên; xây dựng Đảng; xây dựng chính quyền.

1. Tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền là một nội dung, phương thức để Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước

Là tổ chức chính trị - xã hội (CT - XH) của thanh niên Việt Nam, do Đảng Cộng sản Việt Nam sáng lập, lãnh đạo và rèn luyện, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh là một thành viên của hệ thống chính trị, là trường học xã hội chủ nghĩa của thanh niên có chức năng tập hợp, đoàn kết, giáo dục thanh niên để bổ sung lực lượng cán bộ kế cận cho Đảng, đồng thời giữ vai trò nòng cốt chính trị trong phong trào thanh niên, phối hợp với các cơ quan, đoàn thể, gia đình chăm lo, giáo dục, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của thanh niên. Với chức năng là đội dự bị tin cậy của Đảng, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh có vị trí, vai trò quan trọng trong công tác xây dựng Đảng, là nơi bổ sung lực lượng trẻ cho Đảng, giúp Đảng trẻ hóa đội ngũ, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu. Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền không chỉ là quyền lợi chính trị của Đoàn mà còn là nhu cầu tự thân để phát triển tổ chức đoàn và là quy luật tất yếu bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác đoàn và phong trào thanh niên. Đảng ta đã khẳng định: “Xây dựng Đoàn vững mạnh là nội dung

quan trọng trong công tác xây dựng Đảng, là xây dựng Đảng trước một bước”⁽¹⁾.

Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền là nhằm: “phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, quyền và trách nhiệm của Mặt trận tổ quốc (MTTQ), các tổ chức CT - XH và nhân dân tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền trong sạch, vững mạnh, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng, hiệu lực quản lý của Nhà nước; tiếp tục thể chế hóa, cụ thể hóa cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ”; tăng cường mối quan hệ mật thiết giữa Đảng, Nhà nước với nhân dân”⁽²⁾. Theo đó, nội dung Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia góp ý xây dựng Đảng, gồm: (1) *Góp ý với tổ chức đảng*: góp ý dự thảo nghị quyết, chỉ thị, quyết định, quy chế, quy định, kết luận... của Đảng có liên quan trực tiếp đến quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, thanh niên và nhân dân, chức năng, nhiệm vụ của Đoàn; góp ý dự thảo báo cáo chính trị của cấp ủy, tổ chức đảng trước mỗi kỳ đại hội đảng; góp ý việc thực hiện nghị quyết, chỉ thị của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của các cơ quan đảng, cấp ủy, tổ chức đảng; góp ý về mối quan hệ giữa cấp ủy, tổ chức đảng và đảng viên với nhân dân. (2) *Góp ý với đảng viên*: Góp ý việc thực hiện các

quy định của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước của đảng viên; góp ý về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống và vai trò tiên phong, gương mẫu của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng. Nội dung Đoàn tham gia góp ý xây dựng chính quyền, gồm: (1) *Góp ý với cơ quan, tổ chức*: góp ý việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ theo quy định của Hiến pháp, pháp luật; góp ý việc thể chế hóa, cụ thể hóa và tổ chức thực hiện các nghị quyết của Đảng, Quốc hội, Hội đồng nhân dân và các văn bản quy phạm pháp luật; góp ý việc thực hiện cải cách hành chính, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; góp ý việc thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật về dân chủ ở cơ sở, công tác tiếp dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân. (2) *Góp ý đối với cán bộ, công chức, viên chức*: Góp ý việc thực hiện chính sách, pháp luật của Nhà nước, thực hiện nghĩa vụ công dân; góp ý về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống và trách nhiệm nêu gương, trách nhiệm thực thi công vụ của cán bộ, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu cơ quan Nhà nước, chính quyền các cấp.

2. Thực trạng Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền

Trong thời gian vừa qua, trên cơ sở Quyết định số 218; Hướng dẫn số 30-HD/BDVTW ngày 20.02.2014 của Ban Dân vận Trung ương, Ban Bí thư Trung ương Đoàn đã chỉ đạo xây dựng, ban hành Hướng dẫn số 47-HD/TWĐTN-BKT ngày 01.7.2014; Hướng dẫn số 03-HD/UBKTTWĐ ngày 26.7.2015 của Ủy ban Kiểm tra Trung ương Đoàn để hướng dẫn công tác kiểm tra, giám sát trong đoàn và tham mưu công tác giám sát, phản biện xã hội, tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của đoàn.

Về nội dung góp ý xây dựng Đảng: Đoàn TNCS Hồ Chí Minh các cấp đã tích cực đóng góp ý kiến vào dự thảo báo cáo chính trị trình đại hội đảng cùng cấp nhiệm kỳ 2015 - 2020, 2020 - 2025 và dự thảo Văn kiện Đại hội lần thứ XII, XIII của Đảng. Hoạt động này được tổ chức thực hiện từ Trung ương Đoàn đến tổ chức cơ sở đoàn. Qua mỗi nhiệm kỳ đại hội đảng, Đoàn đã tập hợp được hàng ngàn

ý kiến tâm huyết, trách nhiệm của đoàn viên, thanh niên đóng góp vào dự thảo báo cáo, văn kiện của đại hội, góp phần để văn kiện, báo cáo chính trị trình đại hội đảng các cấp thực sự là một văn bản chính trị có giá trị, thể hiện khoa học sâu sắc, phù hợp với ý chí, nguyện vọng của các tầng lớp nhân dân. Ngoài ra, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh các cấp tổ chức đóng góp ý kiến vào việc ban hành và thực hiện các quy định của của Đảng; đảng viên thực hiện các quy định của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; phẩm chất chính trị của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng; việc thực hiện mối quan hệ giữa đảng viên, cấp ủy, tổ chức đảng với nhân dân theo Quyết định 218, góp phần xây dựng tổ chức đảng trong sạch, vững mạnh, xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên “có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức trong sáng, năng lực nổi bật, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám sáng tạo đổi mới, dám đương đầu với khó khăn, thử thách”⁽³⁾, đáp ứng yêu cầu mới.

Về nội dung góp ý xây dựng chính quyền: Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia góp ý xây dựng chính quyền trong việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị, như: tham gia góp ý các nội dung về chế độ chính sách đối với cán bộ đoàn, đoàn viên; công tác phát triển đoàn viên; quyền lợi của đoàn viên và việc thực hiện các nội dung của Chiến lược phát triển thanh niên; thực hiện các nội dung bảo đảm quy chế cán bộ Đoàn. Cùng với MTTQ các cấp tham gia góp ý nhiều dự thảo văn bản quy phạm pháp luật của Hiến pháp (sửa đổi dự thảo Hiến pháp 1992, sửa đổi Luật Hình sự, sửa đổi bộ Luật Dân sự, sửa đổi Luật Thanh niên...), Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân các cấp liên quan đến quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, hội viên và nhân dân. Qua đó, kiến nghị với chính quyền các cấp nhiều nội dung để điều chỉnh những bất cập, phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và nguyện vọng của đoàn viên, hội viên và nhân dân. Ngoài ra, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh phối hợp với MTTQ các cấp tham gia góp ý về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, năng lực thực thi công vụ của cán bộ, công chức, viên chức, đặc

biệt là người đứng đầu cơ quan chính quyền các cấp, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức “có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, phục vụ nhân dân và sự phát triển của đất nước”⁽⁴⁾.

Về phương pháp góp ý: Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền bằng nhiều hình thức phong phú, đa dạng, như: Góp ý bằng văn bản; tổ chức hội nghị lấy ý kiến góp ý; qua hòm thư góp ý được đặt công khai tại trụ sở của Đoàn và các cơ quan Đảng, chính quyền; thư gửi đến cơ quan tổ chức đoàn..., trong đó hình thức tổ chức hội nghị tiếp xúc, đối thoại trực tiếp giữa người đứng đầu cấp ủy, chính quyền với đoàn viên, thanh niên đã mang lại nhiều kết quả tích cực, tạo hiệu ứng tốt trong đoàn viên, thanh niên. Qua đó, nâng cao trách nhiệm của cấp ủy, chính quyền các cấp, tăng cường sự đồng thuận, thống nhất trong toàn xã hội. Thực hiện Quyết định 218, cấp ủy của nhiều tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã ban hành quyết định quy định trách nhiệm của cấp ủy đảng, chính quyền các cấp tiếp thu ý kiến góp ý của MTTQ, các tổ chức CT - XH và nhân dân tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, đã tạo cơ chế để hoạt động tham gia góp ý của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh được hiệu quả hơn⁽⁵⁾.

Tuy nhiên, việc tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh vẫn còn những hạn chế, như: nội dung tham gia góp ý vào việc chuẩn bị các kỳ đại hội đảng cùng cấp mới dừng lại ở dự thảo báo cáo chính trị của đại hội, chưa góp ý kiến vào việc chuẩn bị nhân sự của nhiệm kỳ mới nên tính toàn diện chưa cao. Hiệu quả việc tổ chức góp ý kiến đối với phẩm chất, đạo đức, lối sống của người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan chính quyền ở nhiều nơi chưa cao, “còn tâm lý e dè, né tránh, nể nang, sợ động chạm. Nhiều ý kiến góp ý của Đoàn còn chưa được cấp ủy, chính quyền địa phương quan tâm xem xét, giải quyết và phản hồi một cách thỏa đáng”⁽⁶⁾. Ở một số địa phương, còn nhầm lẫn giữa phản biện xã hội với góp ý, giữa hình thức đối thoại trực tiếp của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền để thực hiện Quy chế dân chủ và quy định tại Quyết

định số 218 với các cuộc tiếp xúc, đối thoại của người đứng đầu để giải quyết khiếu nại, tố cáo theo quy định của Luật Tiếp công dân, Luật Khiếu nại, Luật Tố cáo. Mặt khác, từ sau khi Quyết định số 218 được ban hành đến nay, chưa có văn bản hướng dẫn cụ thể về trình tự, thủ tục tổ chức góp ý, cách thức tập hợp, phản ánh ý kiến góp ý... khiến việc thực hiện Quyết định số 218 có lúc, có nơi còn khó khăn, lúng túng.

3. Một số giải pháp để Đoàn TNCS Hồ Chí Minh thực hiện tốt hoạt động tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, chính quyền, MTTQ, các tổ chức CT - XH, cán bộ, đảng viên và nhân dân về hoạt động tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền để thống nhất về nhận thức, thực hiện đồng bộ từ Trung ương đến cơ sở. Các cấp ủy, chính quyền quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo tạo điều kiện để Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tuyên truyền, vận động đoàn viên, thanh niên và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền. Tăng cường chỉ đạo các cơ quan thông tin đại chúng bằng nhiều hình thức tuyên truyền về nội dung, kết quả thực hiện Quyết định số 218 ở các địa phương, cơ quan, đơn vị.

Hai là, hoàn thiện cơ chế, chính sách về hoạt động tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền.

Ban hành hướng dẫn thực hiện Quyết định số 218 trong toàn hệ thống chính trị, tạo sự thống nhất trong quá trình triển khai. Việc hướng dẫn thực hiện Quyết định số 218 phải làm rõ đối tượng, nội dung góp ý, trách nhiệm của cơ quan, tổ chức, cá nhân được góp ý; quy trình từng bước cụ thể và cơ chế để MTTQ và các tổ chức CT - XH góp ý đối với tổ chức đảng, chính quyền và cán bộ, đảng viên.

Ba là, đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh trong tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, thanh niên và nhân dân.

Nâng cao chất lượng kết quả góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền; khắc phục bệnh

hình thức, biểu hiện nể nang, né tránh, ngại va chạm, làm cho xong, nhất là góp ý thường xuyên, đột xuất, huy động được sự quan tâm, tham gia của đoàn viên, thanh niên tham gia đóng góp ý kiến. Nội dung góp ý xây dựng chính quyền nên tập trung góp ý việc thực hiện chính sách pháp luật có liên quan đến quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, thanh niên và nhân dân; pháp luật về cải cách hành chính, pháp luật về phòng chống tham nhũng, lãng phí; pháp lệnh thực hiện dân chủ ở cơ sở; pháp luật giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân; đồng thời tăng cường góp ý, giám sát “các biểu hiện suy thoái về đạo đức, lối sống” được xác định trong Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

Bốn là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, chính quyền đối với hoạt động tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh.

Các cấp ủy, chính quyền phải tiên phong, gương mẫu trong việc việc tổ chức góp ý và tiếp thu, sửa chữa các nội dung được góp ý. Nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền trong tổ chức đối thoại với đoàn viên, thanh niên và kịp thời giải quyết những vấn đề mà đoàn viên, thanh niên quan tâm, bức xúc kiến nghị, phản ánh, qua đó, tạo sự đồng thuận trong xã hội. Thường xuyên lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, đánh giá kết quả thực hiện góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của các địa phương, đơn vị và coi đây là một trong những tiêu chí đánh giá công tác xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền và xếp loại cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức hằng năm.

Năm là, tiếp tục kiện toàn tổ chức, nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ đoàn các cấp để tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền. Cán bộ đoàn, ngoài các tiêu chuẩn chung của người cán bộ, cần phải “có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất và năng lực tốt, trưởng thành từ phong trào thanh thiếu nhi”⁽¹⁰⁾, dám làm, dám nói, dám chịu trách nhiệm trước Đảng, Nhà nước và nhân dân. Đẩy mạnh triển khai các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng về nội dung, phương thức hoạt động của

Đoàn cho đội ngũ cán bộ đoàn các cấp. Đặc biệt, cần tập trung tổ chức các hội thảo, tọa đàm khoa học, trao đổi kinh nghiệm về hoạt động góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền cho đoàn viên, thanh niên giữa các tổ chức đoàn. Bồi dưỡng, mở rộng phát triển đội ngũ cộng tác viên, tình nguyện viên để tuyên truyền tại các thôn, làng, bản ở các địa phương, tạo sức lan tỏa sâu rộng trong hoạt động tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền ở các địa phương của tổ chức đoàn./.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2008), *Văn kiện Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa X*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, tr.42.

(2) Bộ Chính trị (2013), *Quyết định số 218-QĐ/TW ngày 12.12.2013 của Bộ Chính trị ban hành quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị - xã hội và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền*, Hà Nội, tr.2.

(3), (4) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.I, tr.172, 187, 178.

(5) Qua tổng hợp, đến nay đã có 48/63 tỉnh, thành phố đã ban hành Quy chế tiếp xúc, đối thoại trực tiếp của người đứng đầu cấp ủy đảng, chính quyền các cấp với Nhân dân; 48/63 tỉnh, thành phố đã ban hành Quy định trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền các cấp tiếp thu góp ý của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đã tạo cơ chế để hoạt động góp ý của tổ chức Đoàn được hiệu quả hơn (*Báo cáo số 113-BC/TWĐTN-BKT ngày 10.12.2018 về tổng kết 05 năm thực hiện Quyết định số 217-QĐ/TW, Quyết định số 218-QĐ/TW của Bộ Chính trị (khóa XI) về giám sát, phản biện xã hội và góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh*, Hà Nội, tr.25).

(6) Ban Chấp hành Trung ương (2018), *Báo cáo số 113 - BC/TWĐTN-BKT ngày 10.12.2018 về tổng kết 05 năm thực hiện Quyết định số 217-QĐ/TW, Quyết định số 218-QĐ/TW của Bộ Chính trị (khóa XI) về giám sát, phản biện xã hội và góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh*, Hà Nội, tr.22, 23.

(7) Ban Chấp hành Trung ương (2019), *Kết luận số 07-KL/TWĐTN-BTC ngày 14.02.2019 của Ban Chấp hành Trung ương Đoàn khóa XI về một số giải pháp nâng cao chất lượng công tác cán bộ Đoàn giai đoạn 2019 - 2022*, Hà Nội, tr.1.